

ရှင်းလင်းတင်ပြချက်စာတမ်း၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှု

၂၃ ဩဂုတ် ၂၀၂၁

၁။ အကျဉ်းချုပ်

- ကုလသမဂ္ဂတွင် မြန်မာနိုင်ငံအား ကိုယ်စားပြုနိုင်ရန် အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရမှလည်းကောင်း၊ စစ်အစိုးရမှလည်းကောင်း ကြိုးပမ်းလျက်ရှိကြသည်။
- ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ နှစ်ပတ်လည် အထွေထွေညီလာခံ ပြန်လည်ကျင်းပသည့် စက်တင်ဘာလလည်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ ၉ နိုင်ငံသည် မြန်မာပြည်နှင့် ပတ်သက်သည့် ကိုယ်စားပြုမှုဆိုင်ရာ အရည်အချင်း စိစစ်အသိအမှတ်ပြုရေး ကော်မတီ “Credentials Committee” တွင် ပြန်လည်ဆန်းစစ်သုံးသပ်မည် ဖြစ်သည်။ ထိုကော်မတီအနေဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းဆီမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ “အရည်အချင်းများကို” ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး အစည်းအဝေးများနှင့် မဲပေးခြင်း များတွင် ၎င်းတို့၏ပါဝင်ခွင့်ရရန်အတွက် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုကို လုပ်ဆောင်ပေးမည်ဖြစ်သည်။
- ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် မြန်မာနိုင်ငံကို မည်သူက ကိုယ်စားပြုသင့်ကြောင်း သင့်တင့်လျော်ညီသော ထောက်ခံချက်များ မပြုလုပ်မီ ၎င်းကော်မတီအနေဖြင့် ကိစ္စရပ်အမျိုးမျိုးကို စဉ်းစားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အချို့သောကိစ္စရပ်များမှာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အရည်အချင်းများနှင့် အမည်များကို တင်သွင်းရာတွင် နိုင်ငံ့ဥသျှောင် သို့မဟုတ် အစိုးရ (နိုင်ငံတော်သမ္မတ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်) သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး တင်သွင်းမှုဖြစ်ရန် သေချာစေရမည်ဖြစ်သည်။ အခြားကိစ္စရပ်များမှာ ဥပဒေကြောင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ကော်မတီနှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်နှင့် လျော်ညီမှု ရှိရမည်။

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်အား ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ချမှတ်လိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး လိုအပ်ပါက မဲခွဲဆုံးဖြတ် ရမည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်သည် နိုင်ငံတကာတရားရုံး (ICJ) အပါအဝင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ စုဖွဲ့မှုများအားလုံးတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ကိုယ်စားပြုခွင့်အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိမည်ဖြစ်သည်။
- ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံအနေဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ နောက်ဆုံးထား၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချနိုင်မည်ဟု မျှော်မှန်းထားသည်။ ၎င်းအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ သို့မဟုတ် စစ်အစိုးရမှ တင်သွင်းလာမည့် “ကိုယ်စားပြုမှုဆိုင်ရာ အရည်အချင်းတင်ပြချက်များ”ကို လက်ခံနိုင်သည်။ ထိုသို့ လက်ခံလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကိုယ်စား

ပြုမှုအား တစ်ဖက်ဖက်ကို အသာပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် အချိန် ရွှေ့ဆိုင်းခြင်း စသည့် ပိုမိုရှုပ်ထွေးသော ရလဒ်ကို ဖြစ်စေသော ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးလည်း ရရှိလာနိုင် သည်။ ဤနေရာတွင် ကိုယ်စားပြုမှုအား လက်ခံ ခြင်းသည် အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြု လက်ခံသည့်ဖော်ပြချက်နှင့် မတူညီကြောင်း သတိပြုရမည်ဖြစ် သည်။

- စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ၎င်း၏ တောင်းဆိုထားမှု အခြေခံမှာ ရွေးကောက်ပွဲအရ မဟုတ်ပဲ စစ်အာဏာသိမ်းမှု အနေဖြင့်ဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ထားနိုင်ခြင်း မရှိသေးသည့်အတွက် ၎င်းတို့အတွက် အကျိုးယုတ်စရာများ ရှိနေသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် “နေမြဲ ရှိမြဲ” မှုကိုသာ အခြေပြု ဆုံးဖြတ်ပါက အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်ကို လက်ရှိကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရရှိထားသည့်အတွက် အားသာချက် ရှိနိုင်သော်လည်း ဤသည်ကိုလည်း ကံသေကံ မ မပြောနိုင်ပါ။

- မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီ၏ ဤ ရှင်းပြချက်စာတမ်းသည် အရည်အချင်း စိစစ်အသိအမှတ်ပြုရေး ကော်မတီ၏ ဖြစ်စဉ်များနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ ဖြစ်ရပ်ကိစ္စတွင် ကြုံတွေ့ လာနိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ချေအရပ်ရပ်ကို ဖော်ပြထားသည်။

၂။ နောက်ခံအကြောင်းအရာ

လက်ရှိတွင် နယူးယောက်မြို့ရှိ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် မြန်မာနိုင်ငံကို ၂၀၂၀ မှ

စတင်၍ ကိုယ်စားပြုတာဝန်ယူခဲ့သော အမြဲ တမ်း ကိုယ်စားလှယ် ဦးကျော်မိုးထွန်းအနေဖြင့် ဆက် လက် ကိုယ်စားပြုလျက်ရှိပါသည်။ ယခုအချိန် တွင် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရ နှင့် လက်တွဲလျက်ရှိပြီး¹ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် နေ့တွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ အနေဖြင့် အသိအမှတ်မပြုရန်နှင့် တရားဝင်မှု မပေးကြရန် ဦးကျော်မိုးထွန်း မှ ၂၆ ရက် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် အထွေထွေ ညီလာခံ၌ တောင်းဆိုခဲ့သည်။²

စစ်အစိုးရအနေဖြင့် ဦးကျော်မိုးထွန်းအား ရာထူးမှ ဖယ်ရှားရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသော်လည်း³ ကမ္ဘာ့ကု လသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးရုံးကမူ မည်သည့်ဆောင်ရွက်ချက်ကိုမဆို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများထံသို့သာ ရွှေ့ဆိုင်းထားလျက်ရှိသည်။⁴ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် စက်တင်ဘာလတွင် ကျင်းပမည့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ စိစစ်အသိအမှတ်ပြုရေး ကော်မတီ၏ လမ်းညွှန်မှုကို ခံယူရမည်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေ ထွေညီလာခံသို့ ၎င်း၏အကြံပြုချက်များအား တင်သွင်းမည် ဖြစ်သည်။

ဂျီနီဗာမြို့ရှိ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးကောင် စီတွင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် လက်ရှိအခြေအနေတွင် ကိုယ်စားပြုခွင့် မရှိပါ။ စစ်အစိုးရကို ထောက်ခံသည့်

သံတမန် အရာရှိများအနေဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁၂ ရက်နေ့တွင် တစ်ကြိမ်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် တစ်ကြိမ် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့် အရေးကောင်စီထံ ဆွေးနွေးတင်သွင်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ သည်။^၆ ထို့နောက် ဇွန်လတွင် ဂျနီဗာနှင့် နယူးယောက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားလှယ်သံအဖွဲ့များမှ ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂတွင် မည်သူ ကိုယ်စားပြုမည်ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီအား ပဋိပက္ခဖြစ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအခြေအနေကို တုန့်ပြန်သည့် အနေဖြင့် ကောင်စီမှ ဇွန်လတွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကောင်စီအစည်းအဝေးတွင် မြန်မာကိုယ်စား ဝင်ရောက်နေရာယူမည့် ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် လိုအပ်သော တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုများအား ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ရလဒ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်သည့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အလှည့်ကျသုံးသပ်မှု “Universal Periodic Review” လုပ်ငန်းစဉ်အား လည်း ရက်ရွေ့ဆိုင်းခဲ့ရပါသည်။^၇

ထို့အတူ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ (WHO) အနေဖြင့် လည်း မေလတွင် ဂျီနီဗာမြို့၌ ကျင်းပသည့် ကမ္ဘာ့ကျန်း မာရေးညီလာခံ၌ မြန်မာနိုင်ငံ ကိုယ်စားပြုအနေဖြင့် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမှ တက်ရောက်ခွင့်မပြု ခဲ့ပါ။^၈ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာ အဖွဲ့ မှလည်း ဇွန်လတွင် ကျင်းပခဲ့သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား ညီလာခံအတွက် အလားတူဆောင် ရွက်ခဲ့သည်။^၉ ထိုအဖွဲ့အစည်း နှစ်ဖွဲ့စလုံးမှ ညီလာခံ များတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ကိုယ်စားပြုတက်ရောက်ရန် အ ပြိုင်တင်သွင်းသည့် လျှောက်လွှာများကို လက်ခံရရှိ ခဲ့ပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်တွင် တရား

စွဲဆိုထားသော လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုနှင့် ပတ်သတ် ပြီး နိုင်ငံတကာ တရားရုံး (ICJ) တွင် ကိုယ်စား ပြုမှုအပါအဝင် အခြားသော ဥပမာအဖြစ်အပျက်များ လည်းရှိခဲ့သည်။^{၁၀} ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့နှင့် အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားရေးရာ အဖွဲ့ (ILO) တို့ အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုအရေးနှင့် ပတ် သက်ပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရယူရန် ရွှေ့ဆိုင်းခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာ တရားရုံး အနေဖြင့်လည်း လက်တလောတွင် ဤသို့ပင် စဉ်းစားနေပုံရပါသည်။

၃။ နိုင်ငံများမှ ကိုယ်စားပြုမှုဆိုင်ရာ အရည်အချင်းများ တင်သွင်းခြင်း

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ပါဝင်ရန် အတွက် နိုင်ငံအသီးသီးမှ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ် များနှင့် ပတ်သက်သည့် “အရည်အချင်း”များကို နှစ်စဉ် တင်သွင်းရန် လိုအပ်ပြီး ထိုသို့တင်သွင်းခံရသူများ သည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုကို တစ်နှစ်စာရရှိနိုင်သည်။ ၎င်းကိုယ်စားလှယ်များ လူမှန်နေရာမှန်ဖြစ်ရန်နှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ အစည်းအဝေးများတွင် ကိုယ်စားပြု ပါဝင်တက်ရောက်နိုင်ရန်အတွက် စိစစ်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် လိုက်နာရသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ရှိသည်။

နှစ်စဉ် စက်တင်ဘာလတွင် ကျင်းပသည့် ကမ္ဘာ့ကုလ သမဂ္ဂ၏ အထွေထွေညီလာခံမတိုင်မီတွင် နိုင်ငံများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့ကို ကိုယ်စားပြုမည့် ကိုယ်စားလှယ် များ၏ အချက်အလက်များအား ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအ ထွေထွေအတွင်းရေးမှူး (ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေး မှူးရုံး)ထံသို့ တင်သွင်းရသည်။ ထိုသို့တင်သွင်းသည့်

အမည်စာရင်းတွင် နယူးယောက်မြို့နှင့် ဂျီနီဗာမြို့တို့တွင် အခြေစိုက်သည့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂရုံးများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြမည့် သံအမတ်များအပါအဝင် ကိုယ်စားလှယ်ငါးဦးအထိ ပါဝင်နိုင်ပြီး အခြားအစားထိုးနိုင်မည့် ကိုယ်စားလှယ်ငါးဦးနှင့် အကြံပေးတို့ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။¹⁰

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ စည်းမျဉ်းများအရ “ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အချက်အလက်များအား နိုင်ငံဥသျှောင် သို့မဟုတ် အစိုးရ၏အကြီးအကဲ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးမှ” တင်သွင်းရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။¹¹ ကြားကာလအစီအစဉ်အနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင် လက်ရှိတာဝန် ထမ်းဆောင်နေသော အမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်မှလည်း ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ မစတင်မီတွင် ယာယီခြေလှမ်းတရပ်အဖြစ် ကိုယ်စားလှယ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ တင်သွင်းနိုင်သည်။¹² နိုင်ငံများအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ မစတင်မီ အနည်းဆုံးရက်သတ္တပတ် တစ်ပတ်ခန့်ကြို တင်၍ အမည်စာရင်းတင်သွင်းရန် မျှော်လင့်ထားသည်။¹³ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် စတင် မည်ဖြစ်သည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရခဲ့သည် ကိုယ်စားလှယ်များအား ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှ အသိအမှတ်ပြုရေး ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့မှ စာလွှာအား အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးထံသို့ တင်သွင်းရာတွင် အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းခွင့်ရှိသူမှ တင်သွင်းခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် မည်သည့်အရေးယူဆောင်ရွက်မှုကိုမှ မပြုလုပ်ခဲ့ပါ။¹⁴

မဂ္ဂအနေဖြင့် မည်သည့်အရေးယူဆောင်ရွက်မှုကိုမှ မပြုလုပ်ခဲ့ပါ။¹⁴

၄။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အရည်အချင်းစိစစ်အသိအမှတ်ပြုရေးကော်မတီ

“အရည်အချင်းစိစစ်အသိအမှတ်ပြုရေးကော်မတီ”အနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကြီးကြပ် ဆောင်ရွက်ပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံသို့ အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရသည်။ ညီလာခံအနေဖြင့် တင်သွင်းလာသော ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အရည်အချင်းများကို လက်ခံခြင်း သို့မဟုတ် ငြင်းပယ်ခြင်းအား လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်သည်။ (ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲစွာပင် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရွှေ့ဆိုင်းတတ်သည်။) ပုံမှန်အားဖြင့် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်မှာ တစ်စုံတရာအားဖြင့် ရှင်းလင်းပြီး အငြင်းပွားဖွယ်ရာမရှိသည့် ကိစ္စရပ်မျိုးဖြစ်ပါသည်။

နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံစတင်သော ပထမဦးဆုံးရက်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံ၏ ဥက္ကဋ္ဌ¹⁵ နေ၍ အရည်အချင်းစိစစ် အသိအမှတ်ပြုရေးကော်မတီအတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ ၉ နိုင်ငံကို အဆိုပြုသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ယင်အဆိုပြုမှုသည် မဲခွဲဆုံးဖြတ်စရာမလိုပဲ ချက်ချင်းအတည်ပြုသည့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းမျိုး ဖြစ်သည်။ အသားကျနေပြီးသော အလေ့အထတစ်ခုအရ ထိုအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၊ ရုရှားနိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့ အမြဲတမ်း ပါဝင်သည်။ ဥရှုဂွေးနိုင်ငံသည်လည်း လွန်ခဲ့သည့် လေးနှစ်အတွင်း ထိုအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် သုံးနှစ်ပါ ဝင်ခဲ့သည်။¹⁶

ကျန်သည့် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအား ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးရုံးမှ ချဉ်းကပ်လေ့ရှိပြီး ထို သို့ရွေးချယ်ရာတွင် ထိုနိုင်ငံများ အနေဖြင့် အခြားနိုင်ငံများနှင့် ဆိုးရွားသည့် ဆက်ဆံရေးမရှိခြင်းနှင့် ဘက်မလိုက်ပဲ မှန်ကန်စွာ ရပ်တည်မှုကို ကျင့်သုံးခြင်းစသည့် အချက်များပေါ်တွင် အခြေခံစဉ်းစား ဆုံးဖြတ်လေ့ရှိသည်။¹⁷ အငြင်းပွားဖွယ်ရာများ ရှိလာပါက ဖြစ်နိုင်သည့် တိုက်တွန်းစည်းရုံးမဲဆွယ်ခြင်းကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန်အတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးရုံးမှ ထိုနိုင်ငံများအနေဖြင့် ရွေးချယ်ခံထားရခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ ကျင်းပသည့်နေ့ မရောက်ခင်အချိန်ထိ လျှို့ဝှက်ထားရန် တောင်းဆိုထားသည်။

ကော်မတီမှ ၎င်းထံသို့ တင်သွင်းလာသော အချက်အလက်များကို စိစစ်သုံးသပ်ပြီး နိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်များအား အသိအမှတ်ပြုလွှာများ ထုတ်ပြန်ပေးနိုင်ရေးအတွက် ထောက်ခံချက်များပါဝင်သည့် အစီရင်ခံစာကို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသို့ ရေးသားပြုစု တင်သွင်းရသည်။ ကော်မတီအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံဥက္ကဋ္ဌရုံး၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဥပဒေဆိုင်ရာရုံး၊ အထွေထွေညီလာခံနှင့် ညီလာခံစီမံခန့်ခွဲရေး ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂဌာန အစရှိသည်တို့မှလည်း အကူအညီရယူနိုင်သည်။¹⁸

ကိုယ်စားလှယ်များအား လက်ခံရန် (သို့မဟုတ်) ငြင်းပယ်ရန် အတွက် ထောက်ခံချက်များကို ထည့်သွင်း ရေးသားထားသော အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို ကော်မ

တီဥက္ကဋ္ဌမှ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသို့ တင်သွင်းသည်။¹⁹ ကော်မတီမှ ရေးသားသော ထောက်ခံချက်များအား ပုံမှန်အားဖြင့် အများ၏ တညီတညွတ်တည်းဆန္ဒဖြင့် သဘောတူကြသော်လည်း ကိစ္စရပ် တစ်ခုအပေါ်တွင် ကွဲပြားသော အမြင်များရှိနေပါက ထို အရေးကိစ္စများတွင် မဲခွဲဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ သဘောထား ကွဲပြားမှုများရှိပါက ကော်မတီ၏ အစီရင်ခံစာအား လက်ခံရန်အတွက် အထွေထွေညီလာခံတွင် မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်သည်။ ဤအခြေအနေတွင် အားလုံး၏ တူညီသဘောထားကို ရရှိပြီးသည့်တိုင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရန် အဆို တင်သွင်းနိုင်သည်။²⁰ ဖော်ပြပါ အခြေအနေနှစ်ရပ်လုံး တွင် အများသဘောတူညီမှုလိုအပ်သည်။ ကွဲပြားသော အမြင်များရှိသည့် ကိစ္စရပ်များအပေါ်တွင် မဲခွဲဆုံးဖြတ် ကြသည့်အခါတွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသည် ကော်မတီ၏အစီရင်ခံစာကို ကိုးကားရ မည်ဖြစ်သည်။

သဘောတူညီမှုရှိပြီးဖြစ်သော်ငြားလည်း နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရန် အဆိုတင်သွင်းနိုင်သည်။²¹ ဖော်ပြပါ အခြေအနေ နှစ်ရပ်လုံးတွင် ထက်ဝက်ကျော်သဘောတူညီ မှု လိုအပ်သည်။

ပုံမှန်အခြေအနေများတွင်မူ တင်သွင်းသည့်အစီရင်ခံစာသည် ထပ်မံဆွေးနွေးမှုများ မလိုအပ်ပဲ တင်သွင်းခြင်း ပြုလုပ်လေ့ရှိပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံအနေဖြင့်လည်း မဲခွဲဆုံးဖြတ်လေ့မရှိပဲ လက်ခံလေ့ရှိသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်သည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ စတင်သည့်ကာလမှစ၍ ရက်သတ္တပတ် ၁၀ ပတ်မှ ၁၂ ပတ်အထိ ကြာမြင့်နိုင်သည်။²²

ထိုကာလအတွင်း လက်ရှိခန့်အပ်ခံထားရသော ကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် ၎င်း၏ရာထူးတွင် ဆက်လက် တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်သည် (သို့မဟုတ်) အသစ်ခန့်အပ်ခံရသော ကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် ညီလာခံတွင် ယာယီကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်သည်။

နိုင်ငံတစ်ခု၏ တင်သွင်းသည့် ကိုယ်စားလှယ်များအား အသိအမှတ်ပြုရေးအပေါ် အငြင်းပွား ဖွယ်ရာများ ဖြစ်ပွားလာသော သာမန်အခြေအနေထက် ထူးကဲသောအခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်လာပါက နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် “အစီအစဉ် စနစ်တကျ ဖြစ်ရေးအတွက် ထောက်ပြချက် point of order” အဖြစ် တင်ပြနိုင်ပြီး ကော်မတီအား ပြန်လည်စိစစ်သုံးသပ် ရန်နှင့် အဆောတလျင် ပြန်လည်အစီရင်ခံရန်အတွက် တောင်းဆိုနိုင်သည်။ (အောက်တွင် ကြည့်ပါ) ထိုကာလတွင် လက်ရှိ ရှိနေသူများ၏ ကိုယ်စားပြုမှုအချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး အောင်မြင်သော စိမ်းခေါ်နိုင်မှုတရပ် မပြုလုပ်နိုင်သမျှ ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ဆက်လက် တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပွားရန်လည်း ခဲယဉ်းသည်။ (အောက်ပါအချက်အလက်များကို ဆက်လက်ကြည့်ရှုပါ။)²³

၅။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ တွင် ကိုယ်စားပြုမှုဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများ

နှစ်ဖက်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များမှ “အပြိုင်တင်သွင်းလာသော ကိုယ်စားပြုမှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ”

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ ကိုယ်စားပြုမှုအပေါ် အငြင်းပွားမှုများသည် ပုံသဏ္ဍာန်မျိုးစုံဖြင့် ပေါ်ပေါက်နိုင်သည်။ အဓိကကျသော ပုံစံမှာ အရည်အချင်းစိစစ် အသိအမှတ်ပြုရေးကော်မတီ၏ နှစ်စဉ် ကိုယ်စားပြု တင်သွင်းရသည့် ဖြစ်စဉ်တွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်းမှ နှစ်ဖက်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များက အသိအမှတ်ပြုခွင့် ရရန်အတွက် အပြိုင်တင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုပေါ်ထွက်လာမည်ဟု မျှော်မှန်းရသည့်ပုံစံ ဖြစ်လာသည်။

အငြင်းပွားမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ချေရှိသည့် ဖြစ်စဉ်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုနှင့်ဆိုင်သည့် ပြိုင်ဆိုင်မှုအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် ဖြစ်စဉ်နှစ်သွယ်ရှိသည်။

ပုံမှန် ဖြစ်စဉ်မှာ စိစစ်အသိအမှတ်ပြုရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီမှ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသို့ ရက်သတ္တပတ် ၁၀ ပတ်နှင့် ၁၂ ပတ်အကြားတွင် တင်သွင်းသည့် အစီရင်ခံစာ၌ ပေါ်ပေါက်သော အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ကိစ္စရပ်ဟု သတ်မှတ်စေမည့်ဖြစ်စဉ်ဖြစ်သည်။

၎င်းဖြစ်စဉ်ထက် ပိုမိုလျင်မြန်စွာ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုကို ချလိုပါက နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့်

“အစီအစဉ် စနစ်တကျ ဖြစ်ရေးအတွက် ထောက်ပြချက် point of order” ကို တောင်းဆိုပြီး အရည်အချင်း စိစစ်အသိအမှတ်ပြုခြင်း ဆိုင်ရာကော်မတီမှ ထိုအငြင်းပွားဖွယ်ရာကိစ္စရပ်ကို အရေးတကြီး ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး လျင်မြန်စွာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန်နှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံကို ပြန်လည်အစီရင်ခံရန် တိုက်တွန်းတောင်းဆိုနိုင်သည်။ ထိုသို့သော ကိစ္စရပ်များသည် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ ကျင်းပနေသည့်ကာလအတွင်း ပထမဦးဆုံးရက်အပါအဝင် မည်သည့်ကာလတွင်မဆို ပေါ်ပေါက်နိုင်သည်။ အရည်အချင်းစိစစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကော်မတီအနေဖြင့် အထွေထွေညီလာခံအား အစီရင်ခံစာ ပြန်လည်တင် သွင်းရမည့်ရက်ကို အချိန်ကန့်သတ် သတ်မှတ်ထားခြင်းမျိုး မရှိသော်လည်း ကော်မတီသည် ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို နှောင့်နှေးကြန့်ကြာစေမှုမရှိပဲ မြန်နိုင်သမျှမြန်အောင် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားရှိသည်။²⁴ ကော်မတီအနေဖြင့်လည် စက်တင်ဘာ ၂၁ ရက်နေ့တွင် စတင်ပြုလုပ်မည့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များ ပါဝင်သော “အဆင့်မြင့်အရာရှိများ၏ အထွေထွေ မူဝါဒရေးရာ ဆွေးနွေးပွဲ” “High-Level General Debate” မတိုင်မီ ရက်သတ္တပတ် တစ်ပတ် အတွင်း ပြန်လည်အစီရင်ခံရန်အတွက် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

မည်သည့်အခြေအနေတွင်မဆို ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံအနေဖြင့် အစီရင်ခံစာနှင့် ထောက်ခံချက်များကို ရရှိပြီးပါက အထက်တွင် ဖော်ပြထားခဲ့သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်မည် ဖြစ်သည်။ လတ်တလော အခြေအနေတွင်မူ ပုံစံမပျက်

လက်ရှိအနေအထားအတိုင်းသာ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်ချေ ရှိသည်။²⁵

အရည်အချင်းစိစစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကော်မတီ၏အစီရင်ခံစာ

ကော်မတီ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်မှာ ကုလသမဂ္ဂတွင် ကိုယ်စားပြု ပါဝင်ရန် လိုအပ်မည့် အရည်အချင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို လက်ခံရန် (သို့မဟုတ်) ငြင်းပယ်ရန်အတွက် ထောက်ခံချက်များပေးရန် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ယေဘုယျအားဖြင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းသဘောသဘာဝ ပိုဆန်သည်။ ဥပမာပေးရသော် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားပြုမှုအတွက် အချက်အလက်များ တင်သွင်းရာတွင် အခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းခံထားရသည့်သူ (နိုင်ငံတော် (သို့မဟုတ်) အစိုးရအကြီးအကဲ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး) မှ တင်သွင်းခြင်း ဟုတ်မဟုတ်ကို စစ်ဆေးခြင်း ဖြစ်သည်။²⁶

ကော်မတီမှ ၎င်းတို့၏ အစီရင်ခံစာအား ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုအနေဖြင့် တရားဝင် အတည်ပြုရန်အတွက် အကြံပြုထားသော စာသားမူကြမ်းကို ၎င်းတို့၏ အစီရင် ခံစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြမည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ကိစ္စ ကဲ့သို့ အငြင်းပွားဖွယ်ရာ တစ်စုံတစ်ရာရှိလာပါက ကော်မတီအနေဖြင့် အဆိုတင်သွင်းမှုပြုလာသော နှစ်ဖက်မှ တစ်ဖက်ဖက်ကို ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ လက်ခံရန် ထောက်ခံချက်ပေးသည့် စာသား မူကြမ်းအား ထည့်သွင်းပေးလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် ပေါ်ပေါက်လာသော အခြေအနေ အရပ်ရပ်ပေါ် မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်အား ရွှေ့ဆိုင်းရန်အတွက် အဆိုပြုနိုင်သည်။

ကော်မတီအနေဖြင့် အစိုးရတစ်ရပ် (သို့မဟုတ်) ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်အား အခြားနိုင်ငံများမှ အသိအမှတ်ပြုမည်၊ မပြုမည် ဆိုသည့် ကိစ္စရပ်အား ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းတာဝန်မရှိပါ။ သို့သော်လည်း ကိုယ်စားပြုမှု အချက်အလက်များအား အပြိုင်တင်သွင်းလာသည့် နှစ်ဖက်ရှိပြီး၊ တရားဝင်အစိုးရသည် ကျူးကျော်ခံရမှု သို့မဟုတ် တိုက်ခိုက်ပုန်ကန်မှုများကြောင့် ဖြုတ်ချခံရသည့် အခြေအနေများတွင်မူ ကော်မတီအနေဖြင့် အခရာကျသော နိုင်ငံရေး နှင့် အဖြစ်မှန်အကြောင်းအရာများကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်များမှာ အာဏာပိုင်တစ်ဖွဲ့ချင်းစီ၏ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း၊ အာဏာပိုင် တစ်ဖွဲ့ချင်းစီမှ ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းအရ တရားဝင်မှုရရှိထားခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံတစ်ကာဥပဒေများအား လိုက်နာနိုင်မှု စသည် တို့ဖြစ်ပါသည်။

(ထိုတွေးခေါ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးချက်များနှင့် ၎င်းတို့၏မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် သက်ရောက်မှုများကို သိရှိလိုပါက မြန်မာ့အရေးအထူးအကြံပေးကောင်စီမှ ရေးသားထုတ်ဝေထားသော “အစိုးရ များအား အသိအမှတ်ပြုခြင်း” ဆိုသည့် ရှင်းပြချက်စာတမ်းတွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။) ²⁷

ကော်မတီအနေဖြင့် ဆွေးနွေးသုံးသပ်မှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အငြင်းပွားမှုများအတွက် အကြံပြုထားသည့် ၁၉၅၀ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သော “ပဋိညာဉ်စာတမ်းတွင် ပါဝင်သော ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အခြေခံမူများအပြင် ကိစ္စရပ်တစ်ခုစီတိုင်း၏ အခြေ

အနေအရပ်ရပ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်” ဟူသည့် အချက်အား သတိပြုရမည်။²⁸

ကော်မတီအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးရုံးမှ ၁၉၇၀ တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေ အမြင်သဘောထားဖြစ်သည့် “နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအား ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှ ပါဝင်မှု အဆင့်နှိမ်ထားသည့် ရလဒ်ကို ပေါ်ပေါက်နိုင်စေသည့် ထိုနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုအတွက် လျှောက်ထားချက်များကို ငြင်းပယ်ခြင်းသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ ပဋိညာဉ်နှင့် ကွဲလွဲနေသည့်အတွက် ရှောင်ရှားသင့်သည်” ဆိုသည့် အချက်ကို ပြန်လည် သတိပြုရမည်ဖြစ်သည်။²⁹

“အသိအမှတ်ပြုမှု ရရှိရန် စိန်ခေါ်ခြင်း”

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံများမှ “အသိအမှတ်ပြုမှုရရေးအတွက် စိန်ခေါ်ခြင်း” ကိုတင်ပြဆွေးနွေးလာသည့်အခါတွင်လည်း အငြင်းပွားဖွယ်ရာ အခြားပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည်။ ၎င်းအခြေအနေသည် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် နှစ်စဉ်ပြုလုပ်နေကြ အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်ပြင်ပတွင် ဖြစ်ပွားသည်။ ဤဖြစ်စဉ်မှာ အရည်အချင်းစိစစ်အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ ကော်မတီမှ ဆုံးဖြတ်ထားပြီး ကိစ္စကို တဖန်ပြန်လည် ဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခြေအနေသည် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ လက်ရှိ ကိုယ်စားလှယ်အပေါ် တည်ရှိနေသော အသိအမှတ်ပြုထားမှုအား ကော်မတီမှ ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးပါရန် အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ တောင်းဆိုလာသောအခါတွင် ပေါ်ပေါက်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်မှ ပြန်လည်စဉ်းစားပေးပါရန် အဆို တင်သွင်းမှုအား ထောက်ခံဆန္ဒမဲ ပေးရမည်ဖြစ်သည်။³⁰

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ထိုအခြေအနေကို ကြိုတွေ့ရခြင်း မရှိသေးပါ။ လက်ရှိ အခြေအနေများကို ထောက်ရှုသုံးသပ်ပါကလည်း မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ဖော်ပြပါ အခြေအနေကဲ့သို့ ဖြစ်လာနိုင်မည်ဆိုသည့် မှန်းဆချက်မရှိပါ။

၆။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပက်သတ်၍ ဖြစ်လာနိုင်ချေရှိသည့် အခြေအနေများ

၂၀၂၁ နှောင်းပိုင်းတွင် ချမှတ်မည့် အသိအမှတ် ပြုမှု ဆိုင်ရာဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ ထွက်ပေါ်လာနိုင် သည့် ရလဒ်လေးမျိုး ရှိနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့အား အောက်တွင် ဖော်ပြထားပြီး အစီအစဉ်တကျ ဖော်ပြထားခြင်း မဟုတ်ပါ။ အဆိုပါ အခြေအနေများသည် အထက်တွင် အကျဉ်းချုပ် တင်ပြခဲ့သော မဲခွဲဆုံးဖြတ်ခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့်သာ လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

အရည်အချင်းစိစစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကော်မတီဝင်များ အနေဖြင့် တင်သွင်းလာသော အဆိုပြုချက်များကို ကန့်ကွက်မဲပေးရန်မလိုဘဲ ထောက်ခံခြင်းမျိုးမှလည်း ဝေးကွာစေမည့် “ချန်လှပ်ထားခြင်း” “reservation” သို့မဟုတ် မဲမပေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ထိုသို့အလားတူပင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ ပြုလုပ်ခြင်းများ ရှိလာစေကာမူ အောက်ဖော်ပြပါ အခြေအနေများအနက်မှ တခုခု ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်ပါသည်။

ဖြစ်နိုင်ခြေ (က) မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရမှ တင်သွင်းသော ကိုယ်စားပြုမှုဆိုင်ရာ လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံခြင်း

ပထမ ဖြစ်နိုင်ချေမှာ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရမှ တင်သွင်းလာသော ကိုယ်စားပြုမှု လျှောက်ထားချက်အား လက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ကော်မတီအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံအား မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရမှ တင်သွင်းလာသော ကိုယ်စားပြုမှု လျှောက် ထားချက်များအား လက်ခံရန် ထောက်ခံတိုက်တွန်း နိုင်သည်။³¹

၁၉၉၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ဟေတီနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော စစ်အာဏာသိမ်းမှုအား ကမ္ဘာ့ကုလ သမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ တုံ့ပြန်သည့် ဆုံးဖြတ် ချက်တစ်ရပ်အား ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ထိုထုတ်ပြန်ချက်တွင် “ဟေတီနိုင်ငံ၏ အခြေခံ ဥပဒေနှင့်အညီ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ထားသော သမ္မတအား တရားမဝင်နည်း လမ်းဖြင့် ဖယ်ရှားရန် ကြိုးပမ်းမှု” ဟူ၍ ရှုချခဲ့ပြီး “တ ရားမဝင်သည့် လမ်းကြောင်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာသော မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းကိုမဆို လက်မခံနိုင်ကြောင်း” ကြေညာခဲ့သည့်အပြင် “တရားဝင် ရွေးကောက်တင် မြှောက်ခြင်း ခံထားရသော အစိုးရအဖွဲ့အား ချက် ချင်းအာဏာလွှဲပေးရန်” ကိုလည်း တောင်းဆိုခဲ့သည်။³² ထိုအခြေအနေ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်အညီပင် ၁၉၉၂ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာတွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံအား အခြေခံဥပဒေအရ ရွေး ကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံထားရသော အစိုးရ၏ ကိုယ်စားတင်သွင်းသည့် ကိုယ်စားပြု လျှောက်ထားမှု

များကိုသာ လက်ခံရန် ကော်မတီမှ တိုက်တွန်းခဲ့သည်။

33

၁၉၉၇ ခုနှစ် မေလတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဆီရာ လီယွန်းနိုင်ငံ စစ်အာဏာသိမ်းမှုတွင်လည်း ကော်မတီ အနေဖြင့် စစ်အာဏာရှင်များအား ကိုယ်စားမပြုသည့် လက်ရှိတရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များမှ တင်သွင်းသော ကိုယ် စားပြုမှုကိုသာ လက်ခံခဲ့သည်။³⁴

၂၀၀၉ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဟွန်ဒူရပ်စ် နိုင်ငံ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို တုန့်ပြန်ရာတွင်လည်း ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ စစ် အာဏာသိမ်းမှုကို ပြင်းထန်စွာ ရှုံ့ချသည့်ဆုံးဖြတ်ချက် တရပ် ချမှတ်ခဲ့ပြီး “နိုင်ငံများ အနေဖြင့် အခြေခံဥပဒေအရ ရွေးကောက်တင် မြှောက်ထားသော သမ္မတမှအပ အခြား မည်သူ့ကိုမှ အသိအမှတ်မပြုရန် ခိုင်မာရှင်းလင်းစွာ တောင်းဆိုကြောင်း (ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်)။”³⁵ ကော်မတီ အနေဖြင့် စစ်အာဏာရှင်များဖက်မှ တင်သွင်းလာသည်ထက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီဖြစ်သော အစိုးရမှ တင်သွင်းလာသည့် ကိုယ်စားပြုမှု လျှောက် ထားချက်ကိုသာ လက်ခံရန် ဒီဇင်ဘာလတွင် ချမှတ်လိုက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဤညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက်၏ လမ်းညွှန်ချက် ပါဝင်နေသည်ကို သံသယဖြစ်ဖွယ်ရာ မရှိပါ။³⁶

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ကမ္ဘော ဒီယားနိုင်ငံအား ၁၉၇၉ မှ ၁၉၉၁ ခုနှစ်ကာလများတွင် ကိုယ်စားပြုခဲ့သည့် ခမာနီအစိုးရ၏ ဥပမာကို ရုတ်တရက် ကြည့်လိုက်ပါက ယခုအခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိသည်ဟု ထင်မှတ်နိုင်သော်လည်း ထိုအခြေအနေမှာ စစ်အေးကာလနှင့် အထူးသဖြင့်

ဆက်စပ်ပေါက်ဖွားလာသော ပထဝီနိုင်ငံရေး၏ အခြေအနေ၊ အစိုးရ အပြောင်းအလဲများတွင် ပါဝင်နေသော နိုင်ငံခြားအင်အားတခုဖြစ်သည့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တည်ရှိမှု တို့ကြောင့်သာဖြစ်ကြောင်း အလားတူ သတိပြုမိရမည်။³⁷

ဖြစ်နိုင်ခြေ (ခ) စစ်အစိုးရမှ တင်သွင်းလာသော ကိုယ် စားပြုမှု လျှောက်ထားချက်များကို လက်ခံခြင်း။

ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော နောက်အခြေအနေ တစ်ရပ်မှာ စစ် အစိုးရမှ တင်သွင်းလာသော ကိုယ်စားပြုမှု လျှောက် ထားချက်များကို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီ လာခံမှ သဘောတူ လက်ခံလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကု လသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံအနေဖြင့် ထိုသို့သ ဘောတူ လက်ခံရန်မှာ အရည်အချင်း စီစစ်အသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကော်မတီ၏ ထောက်ခံချက်နှင့် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံမှ ၎င်းထောက်ခံချက်အား လက်ခံအတည်ပြုမှုတစ်ရပ် လိုအပ်သည်။ ယခု ဖြစ်ပွားနေသော အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်၍ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ တစ်စုံတရာ ပြင်းထန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အခြားနိုင်ငံများမှ လက်တလောတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထောက်ခံထားမှုများ ရှိနေကြသည့် အခြေအနေတွင် ဤအခြေအနေသည် ပေါ်ပေါက် လာနိုင်စရာ အလွန်နည်းပါးပါသည်။³⁸

စစ်အစိုးရသည် ဒီမိုကရေစီ နည်းလမ်းအရ ရွေး ကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံထားရသော အစိုးရအား အကြမ်းဖက်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဖယ်ရှားရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး၊ စစ်အာဏာ သိမ်းမှုသည်လည်း မ အောင်မြင်သည့် အတွက် ယခုကဲ့သို့ အသိအမှတ် ပြုမှုအား အပြိုင်လျှောက်ထားလာခြင်းအပေါ် ကမ္ဘာ

ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံအနေဖြင့်
အလျင်အမြန် လက်ခံနိုင်ရန်မှာ အစဉ်အလာ
အခြေခံမရှိဘဲ ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။

**ဖြစ်နိုင်ခြေ (ဂ) ဆုံးဖြတ်ချက်အား ရွှေ့ဆိုင်းခြင်း
လက်ရှိ ကိုယ်စားလှယ်များကို ဆက်လက်ထားရှိခြင်း**

တတိယအနေဖြင့် ဖြစ်နိုင်သည်မှာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ
အထွေထွေညီလာခံတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် လက်ရှိ
ရှိနေပြီးသော ကိုယ်စားလှယ်များကိုသာ ဆက်လက်
အသိအမှတ်ပြုထားပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် အသစ်ချမှတ်
ရန် အချိန်ရွှေ့ဆိုင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အလားတူဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင်
အရည်အချင်းစိစစ် အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ
ကော်မတီမှ တင်သွင်းသည့် “ အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံ၏
ကိုယ်စားပြုမှုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို
ရွှေ့ဆိုင်းပြီး ကမ္ဘာ့ကုလ သမဂ္ဂတွင် လက်ရှိတာဝန်
ထမ်းဆောင်နေသော ကိုယ်စားလှယ်များကိုသာ
ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင်
ဆက်လက်တာဝန်ထမ်း ဆောင်စေသင့်သည်” ဆိုသည့်
အကြံပြုချက်ကို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ
အထွေထွေညီလာခံမှ လက်ခံခဲ့သည့်
အစဉ်အလာတစ်ခုဖြစ်သည်။³⁹ တာလီဘန်
များအနေဖြင့် ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် အာဖဂန်နစ္စတန်
နိုင်ငံကို အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီးနောက်
၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် မြို့တော်မှ
မောင်းထုတ်ခံခဲ့ရသော နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏သမ္မတမှ
ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင် အသိအမှတ်ပြုရန် ၁၉၉၇
ခုနှစ်တွင် ကိုယ်စားပြုလွှာများ အပြိုင်အဆိုင်
တောင်းဆိုခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။⁴⁰

ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ
ညီလာခံအနေဖြင့် နိုင်ငံတော် အဆောက်အအုံများကို
အကြမ်းဖက်သိမ်းပိုက်ပြီး လူ့အခွင့်အရေးကို
တစိုက်မတ်မတ် ဆိုးရွားစွာ ချိုးဖောက်သူကို
အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။
ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံအနေဖြင့် ဤသို့
ဆုံးဖြတ်ရန် အကြံပြုချက်ကို ၂၀၀၁ ခုနှစ်
တာလီဘန်များအား ဖြုတ်ချ ဖယ်ရှားနိုင်သည့်
ကာလများအထိ နှစ်တိုင်းလက်ခံခဲ့သည်။ အာဖဂန်
နစ္စတန်နိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားလှယ် များအား ယာယီ
ကိုယ်စားလှယ် အနေဖြင့် ဆက်လက်
ကိုယ်စားပြုစေခဲ့သည်။⁴¹

**ဖြစ်နိုင်ခြေ (ဃ) မည်သူ့ကိုမျှ ကိုယ်စားပြုခွင့်မပေးပဲ
ဆုံးဖြတ်ချက်အား ရွှေ့ဆိုင်းခြင်း**

စတုတ္ထ ဖြစ်နိုင်ခြေမှာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေ
ထွေညီလာခံတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ
ကို မည်သူမှ မတက်ရောက်စေပဲ အလွတ်ထားသည့်
ရလဒ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေမည့် ဖော်ပြချက်ရှိသည့်
နားလည်မှုကို အသိအမှတ်ပြုသည့်
ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၏ သဘောထားဖြင့်
ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရွှေ့ဆိုင်းခြင်းဖြစ်သည်။

“Empty seat” ထိုင်ခုံနေရာ အလွတ်ထားခြင်း ဆို
သည်မှာ ထိုနိုင်ငံကို ကုလသမဂ္ဂအတွင်း ပါဝင်မှုမှ
သက်ရောက်မှုရှိစွာ ထုတ်ပယ်ခြင်းဖြစ်ပြီး ကုလသမဂ္ဂ
ပဋိညာဉ် စာတမ်းအား ချိုးဖောက်ရာ ရောက်နိုင်သည်
။⁴²

ဖြစ်နိုင်ချေအများဆုံး တခုတည်းသော
ရှေးအစဉ်အလာကိစ္စမှာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ
အထွေထွေညီလာခံ အနေဖြင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင်

“မည်သူ့ကိုမှ အသိ အမှတ်မပြုပဲ ထိုင်ခုံနေရာ အလွတ်ထားရန်ဟူသည့် နားလည်ချက်ဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား ကိုယ်စားပြုရေး အချက်အလက်များအပေါ် ဆုံးဖြတ်ရေးကို ရွှေ့ဆိုင်းရန်” ဟူသည့် ကော်မတီ၏ အကြံပြုချက်ကို လက်ခံဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။⁴³ ကိုယ်စားပြုမှုအား အပြိုင်လျှောက်ထားသည့် ထိုအရေးကိစ္စသည် ပါတီနှစ်ခုစလုံးမှ အစိုးရတစ်ရပ်အနေဖြင့် ၎င်းတို့ဖာသာ ပူးပေါင်းပြီးမှသာ ပြေလည်သွားပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ကိုယ်စား ပြုမှု တစ်ဖန်ပြန်လည် ရရှိခဲ့သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ထူးခြားဖြစ်စဉ်မှလွဲ၍ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှု ဆုံးရှုံးသွားနိုင်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နောက်ဆုတ်ရွှေ့ဆိုင်းခြင်း အခြေအနေ အကြောင်းတရားများ ရှိပုံမရပါ။ ပြိုင်ဖက်ပါတီနှစ်ခု အနေ ဖြင့် ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေး ကောက်ပွဲမတိုင်ခင် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ဤပြဿနာကို ကြိုတင်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး ဖြေရှင်းခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘောဒီး ယားနိုင်ငံ၏ ဖြစ်လာရမည်ဖြစ်သော နိုင်ငံရေးအဖြေရှာမှုတရပ်၏ ကောင်းမွန်သည့် အလားအလာသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင် ကမ္ဘောဒီး ယားနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ထူးခြား သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပေါ်ပေါက်စေခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်။⁴⁴

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင် တောင်အာဖရိက နိုင်ငံအနေဖြင့် ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုစာ ကိုယ်စားပြုမှုမရရှိခဲ့ခြင်းသည် လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရွှေ့ဆိုင်းခြင်း၏ ရလဒ်မ ဟုတ်ကြောင်း သတိမူမိရန် လိုအပ်ပါသည်။ လူမျိုးရေး

ခွဲခြားအုပ်ချုပ်သည့် တောင်အာဖရိက အစိုးရအား အသိအမှတ် မပြုရေးအတွက် ကော်မတီမှ ကမ္ဘာ့ကု လသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံအား ထောက်ခံအ ကြံပေးခဲ့ပြီး ၎င်းအကြံပေးမှုသည် တောင်အာဖရိ ကအစိုးရ အနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ဆက်လက်ပါ ဝင်ခွင့်ရရန် အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အများစုထံမှ မဲဆန္ဒကိုလည်း မရရှိခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။⁴⁵

နိဂုံးချုပ်

အဆိုပါ ရလဒ်များအတွက် အထွေထွေသော လမ်းကြောင်းများရှိပြီး ၎င်းတို့အားလုံးသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအပေါ် မူတည်ပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ ကိစ္စရပ်တစ်ခုစီတိုင်း၏ အခြေအနေသည် ကွာခြား မှုရှိပြီး အတိတ် တွင် ချမှတ်ခဲ့သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုအပေါ် ချမှတ်မည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အရည်အချင်းစိစစ်အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုရာ ကော်မတီ သို့မဟုတ် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတို့မှ မည်သို့မည်ပုံ ဆုံးဖြတ်မည်ဆိုသည့်အပေါ် လုံလောက်စွာ ညွှန်ပြနိုင်စွမ်းလည်း မရှိပါချေ။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ အနေဖြင့် စစ်အုပ်စုမှ တင်သွင်းလာမည့် ကိုယ်စားပြုမှုအတွက် လျှောက်ထားခြင်းကို လက်ခံနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆ နိုင်သည့် အကြောင်းတစ်ခုတရားလည်း မရှိပါ။ ထို့အပြင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၌ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအား ကိုယ်စား ပြုမှုပေးရန် ငြင်းဆန်ခြင်းသည်လည်း ကမ္ဘာ့ကုလ သမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းကို ဆန့်ကျင်ဖောက်ဖျက်ရာ ရောက်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်နိုင်ချေ အများဆုံး

Special Advisory Council for Myanmar

specialadvisorycouncil.org

info@specialadvisorycouncil.org

သော အလားအလာများမှာ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရမှ တင်သွင်းလာသော ကိုယ်စား ပြုမှု လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံခြင်း (သို့မဟုတ်) ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နောက်သို့ ရွှေ့ဆိုင်းခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ လက်ရှိကိုယ်စားပြုမှုအား ဆက်လက် တာဝန်ထမ်းဆောင်စေခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

***

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သီးခြားလွတ်လပ်သည့် နိုင်ငံတကာ ပညာရှင်များနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ လူ့အခွင့်အရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ တရားမျှတမှုရရှိရေးနှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိစေရေး ကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်သည့် လှုပ်ရှားရုန်းကန်မှုများတွင် မြန်မာနိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားများအား ပံ့ပိုးကူညီရန် ဖွဲ့စည်း ထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံ ပေးကောင်စီ၏ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် လုပ်ငန်းရပ်များကို အသေးစိတ် ထပ် မံသိရှိလိုပါက <https://specialadvisorycouncil.org/> စာမျက်နှာတွင် သွားရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

¹ ဦးကျော်မိုးထွန်းသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂသို့ စေလွှတ်ခြင်းခံရသော မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားပြု အမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော အလွတ်သဘော ဆွေးနွေးမှုတွင် သူ့အနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြု ကော်မတီ (CRPH) ကို ကိုယ်စားပြု ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ၁၆ ဧပြီ ၂၀၂၁ တွင် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရကို ဖွဲ့စည်းပြီးသောအခါတွင် ဦးကျော်မိုးထွန်းအနေဖြင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရသည် ၂၀၂၀ နိုဝင်ဘာလတွင် အနိုင်ရရှိခဲ့သည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် လွှတ်တော်အသစ် ခေါ်ယူနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ CRPH ၏ ပဏာမရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရကို ဖွဲ့စည်းပြီး NUG သည် လက်ရှိအစိုးရ၏ အဓိကအရေးအကြီးဆုံး အနေအထားတွင် ပါရှိပါသည်။ CRPH ၏ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည့် လုပ်ငန်းမှာ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များကို ကိုယ်စားပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

² Michelle Nicholas ရေးသားသော “Myanmar’s U.N. envoy makes emotional appeal for action to stop coup,” Reuters, 26 February 2021 ဆောင်းပါးအား ကိုးကားထားပါသည်။ ၎င်းဆောင်းပါးအား ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

<https://www.reuters.com/article/us-myanmar-politics-un/myanmars-u-n-envoy-makes-emotional-appeal-for-action-to-stop-coup-idUSKBN2AQ2FX>

³ Edith M. Lederer ရေးသားသော , “Myanmar’s military again seeks to replace its UN ambassador,” Associated Press, 21 July 2021 ဆောင်းပါးအား ကိုးကားထားပါသည်။ ၎င်းဆောင်းပါးအား ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

<https://apnews.com/article/europe-myanmar-united-nations-united-nations-general-assembly-3a463feb101e1fb975888349483e91bc>

⁴ ဦးကျော်မိုးထွန်းသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင် စီနီယာအကျဆုံး ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ပြီး ဂျီနီဗာမြို့သို့ စေလွှတ်၍

တာဝန်ပေးခံရသော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်နှင့် အခြား ဝန်ထမ်းများထက်လည်း ပို၍ စီနီယာကျပါသည်။ ဦးကျော်မိုးထွန်းအား အသိအမှတ်ပြုရန်မှာ အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ ကော်မတီမှ စက်တင်ဘာလတွင် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသို့ တင်သွင်းရမည့် ကာလမှသာ အသိအမှတ်ပြု မပြုဆုံးဖြတ်ချက် ထွက်ပေါ်နိုင်ပါမည်။ ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်ပြင်ပတွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှ အသိအမှတ်ပြုထားသော အသိအမှတ်ပြုမှုအား ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် မဲခွဲဆုံးဖြတ်မှသာ ဖြစ်နိုင်ပြီး လက်ရှိအနေအထားတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ သုံးပုံနှစ်ပုံမှ လက်ခံသဘောတူထားပါသည်။

⁵ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဂျီနီဗာမြို့ရှိ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီတွင် “မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကျပ်အတည်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သက်ရောက်နိုင်မှုများ” ဆိုသည့် အထူးအစည်းအဝေး ကျင်းပခဲ့ရာတွင် ထိုအစည်းအဝေး၌ ဦးမြင့်သူမှ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို အကြောင်း ပြချက် ပေးသော မှတ်ချက်များပြုလုပ် ထောက်ခံခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် မတ်လ ၁၂ ရက် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်သည့် ပုံမှန်အစည်းအဝေးတွင် မြန်မာနိုင်ငံအရေးဆွေးနွေးရာတွင် စစ်အစိုးရ ကိုယ်စားပြု နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးမှ နေပြည်တော်မှ ဗီဒီယိုပေးပို့ ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဦးကျော်မိုးထွန်းအား ဂျီနီဗာမြို့မှ နယူးယောက်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်စေပြီးနောက် ၎င်းလစ်လပ်နေရတွင် ဦးမြင့်သူအား အောက်တိုဘာ၊ ၂၀၂၀ မှ စတင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးမြင့်သူ၏ ရာထူးဌာနနှုတ်ရ မည်သို့မည်ပုံဖြစ်သွားသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မသိရပါ။ မြန်မာသတင်းထောက်တစ်ဦး Twitter ပေါ်တွင် တင်ထားသည့် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သော ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့ ရက်စွဲပါစာအရ ဦးမြင့်သူ အနေဖြင့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီတွင် တက်ရောက်ဆွေးနွေးပြီးသည်နှင့် ရာထူးအရွှေ့အပြောင်းပြုလုပ်ရန် အမိန့်စာထွက်ကြောင်း သိရှိရ

ပါသည်။ အောက်ပါလင့်ခ်တွင် ဝင်ရောက် ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။ Larry D. Johnson မှ ၃၁ မတ်လ ၂၀၂၁ တွင် ရေးသားဆွေးနွေးထားသော “What’s wrong with this picture? The UN Human Rights Council hears the military Junta as the legitimate government of Myanmar,” တွင်လည်း အသေးစိတ် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ EJIL Talk: Blog of the European Journal of International Law, စာစောင်အားလည်း ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

<https://www.ejiltalk.org/whats-wrong-with-this-picture-the-un-human-rights-council-hears-the-military-junta-as-the-legitimate-government-of-myanmar/>; ထို့အပြင် Rebecca Barber မှ ၇၊ ဇွန်လ ၂၀၂၁ တွင်ရေးသားခဲ့သော “The General Assembly should provide guidance to the UN system on the question of who gets to represent Myanmar,” 7 June 2021, EJIL Talk: Blog of the European Journal of International Law စာတမ်းအားလည်း ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ပါသည်။ <https://www.ejiltalk.org/the-general-assembly-should-provide-guidance-to-the-un-system-on-the-question-of-who-gets-to-represent-myanmar/>

^၆ ဇူလိုင် ၂၀၂၁ တွင် UPR အစည်းအဝေးအား စက်တင်ဘာ ၂၀၂၁ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီသို့ အချိန်ရွှေ့ဆိုင်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းကာလရောက်သည်အထိ အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများအား မဖြေရှင်းနိုင်ပါက UPR အား ထပ်မံနောက်ဆုတ်ရန် အလားအလာရှိပါသည်။ နောက်တစ်ဖန် ကောင်စီ အစည်းအဝေးကျင်းပရမည့် အချိန်များ မတ်လ ၂၀၂၂ ဖြစ်ပါသည်။

^၇ AFP မှ ရေးသားသော “WHO Excludes Myanmar from World Health Assembly, Cites Pending Guidance from UN,” 26 May 2021, News18, အား ကိုးကားထားပါသည်။ ၎င်းသတင်းအား ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ <https://www.news18.com/news/world/who-excludes-myanmar-from-world-health-assembly-cites-pending-guidance-from-un-3778871.html>

^၈ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အလုပ်သမားများ အဖွဲ့အစည်း၏ အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ ကော်မတီ (ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံရှိ အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုင်ရာ ကော်မတီနှင့် မတူပါ) မှ ရေးသားထားသော အစီရင်ခံစာဖြစ်သည့် “Reports on credentials: second report of the Credentials Committee,” 7 June 2021, International Labour Conference – 109th Session of 2021 အား

ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_799699.pdf.

^၉ ICJ မှ စွဲဆိုထားသည့် လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ ဂျီနီဗာ ဘဘောတူညီချက်အရ တောင်းခံထားသည့် “ကြားဖြတ်အစီအမံ” များနှင့် ပက်သတ်သည့် တိုးတက်မှု အစီရင်ခံစာကို မေလ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် စစ်အစိုးရမှသော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရမှသော်လည်းကောင်း တင်သွင်းခဲ့ကြ သည်။ အခြားဥပမာတစ်ခုမှာမူ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါ ဘေးကြောင့် တယ်လီကွန်းဖရင့်များဖြင့် ကျင်းပရသော အခမ်းအနားများဖြစ်သည် ဂျပန်နိုင်ငံမြောက် အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဆိုင်ရာ UN Economic and Social Commission (ESOC) တွင်လည်း စစ်အစိုးရဖက်မှ ကိုယ်စားပြု တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ UN ESOC အနေဖြင့်လည်း ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အသိအမှတ်ပြုမှု လုပ်ငန်းစဉ် သီးသန့်ရှိပါသည်။ Global New Light of Myanmar, “Myanmar delegation participates in 77th session of UNESCAP”, 28 April 2021 ဆိုသည့် သတင်းစာအား ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

<https://gnlm.com.mm/myanmar-delegation-participates-in-77th-session-of-unescap/> See also: “Rules of Procedure of the Economic and Social Council,” UN Doc. E/5715/Rev.2, rules 16 and 17 ဆိုသည့်စာတမ်းအားလည်း

<https://undocs.org/en/E/5715/Rev.2> တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

^{၁၀} ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်း အပိုဒ်တွင် “(၁) ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအားလုံး ပါရှိရမည်၊ (၂) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံချင်းစီအနေဖြင့် ကိုယ်စားလှယ် ၅ ဦးထက်ပို၍ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံတွင် ကိုယ်စားပြုခွင့်မရှိရပါ” ဟု ပါရှိပါသည်။ “The GA Handbook: a practical guide to the United Nations General Assembly,” 2017, Permanent Mission of Switzerland to the United Nations, p 28 ဆိုသည့် စာတမ်းအားလည်း ဖော်ပြပါ

လင့်ခ်တွင်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

https://www.unitar.org/sites/default/files/media/publication/doc/un_pga_new_handbook_0.pdf.

¹¹ အစည်းအဝေး မစတင်မီ တစ်ပတ်အလိုတွင် ကိုယ်စားလှယ်များအား အသိအမှတ်ပြုထားမှုနှင့် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့၏ အမည်စာရင်းများအား ကုလသမဂ္ဂသို့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးသို့ ပေးပို့ အစီရင်ခံရပါသည်။ အသိအမှတ်ပြုအား တင်သွင်းရာတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၊ အစိုးရ၏ အကြီးအကဲဖြစ်သူ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးမှ တင်သွင်းရပါသည်။ "Rules of Procedure of the General Assembly," United Nations, rule 27 စာတမ်းအား ဖော်ပြပါလင့်ခ်တွင်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

<https://undocs.org/pdf?symbol=A/520/Rev.19#page=33> "Credentials of representatives to the 25th session of the General Assembly : scope of "credentials" in rule 27 of the rules of procedure of the General Assembly: statement by the Legal Counsel submitted to the President of the General Assembly at his request," 11 November 1970, UN doc no. A/8160, ဆိုသည့် စာတမ်းအားလည်း ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

<https://digitallibrary.un.org/record/820021?ln=en>
¹² စာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နှုတ်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဆွေးနွေးနိုင်သည်။ သို့သော် ကြားဖြတ် အစီအမံအနေဖြင့်သာ စဉ်းစားမည်ဖြစ်ပြီး ထိုဆွေးနွေးချက်အား ဒီဇင်ဘာ မကုန်ခင်တွင် တရားဝင် အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအနေဖြင့် "Report of the Credentials Committee," 23 November 2020, paragraphs 6 and 7, ဆိုသည့် စာတမ်းအား

<https://digitallibrary.un.org/record/3892577?ln=en> တွင် လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၏ ပထမအပတ်တွင် point of order အား တင်ပြဆွေးနွေးလာပါက ဖော်ပြပါ အစီရင်ခံစာကို ချက်ချင်းပင် လိုအပ်လိမ့်မည်။ ထို့သို့ တရားဝင် အစီရင်ခံစာအား တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ပါက အသိအမှတ်ပြုမှု ကော်မတီ၏ စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းတို့ကို နှောင့်နှေးစေသည့် သက်ရောက်မှု ရှိလိမ့်မည်။

¹³ အစည်းအဝေး မစတင်မီ တစ်ပတ်အလိုတွင် ကိုယ်စားလှယ်များအား အသိအမှတ်ပြုထားမှုနှင့် ကိုယ်စားလှယ်အ

ဖွဲ့၏ အမည်စာရင်းများအား ကုလသမဂ္ဂသို့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးသို့ ပေးပို့ အစီရင်ခံရပါသည်။ အသိအမှတ်ပြုအား တင်သွင်းရာတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၊ အစိုးရ၏ အကြီးအကဲဖြစ်သူ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးမှ တင်သွင်းရပါသည်။ "Rules of Procedure of the General Assembly," United Nations, rule 27 စာတမ်းအား ဖော်ပြပါလင့်ခ်တွင်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ "

<https://undocs.org/pdf?symbol=A/520/Rev.19#page=33> (accessed 24 June 2021).

¹⁴ Edith M. Lederer ရေးသားသော "UN rejects request for Myanmar junta's seat," 27 September 2008 နေ့စွဲပါ Associated Press တွင် ပုံနှိပ်ထားသောသတင်းအား ဖော်ပြပါလင့်ခ်တွင်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

<https://www.taiwanews.com.tw/en/news/749467>; ထို့အပြင် "Daily press briefing by the offices of the spokesperson for the Secretary-General and the spokesperson for the General Assembly President, 26 September 2008, ဆိုသည့် ကြေငြိမ်းချက်အားလည်း ဖော်ပြပါလင့်ခ်တွင်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

<https://www.un.org/press/en/2008/db080926.doc.htm> ဆွေးနွေးချက်များကို ထပ်မံဖတ်ရှုလိုပါ Duxbury, A, "The challenge of universality – the League of Nations and the United Nations," in *The Participation of States in International Organisations: The Role of Human Rights and Democracy*, 2011, Cambridge University Press, pages 118-19. ဆိုသည့် စာတမ်းအား လေ့လာနိုင်ပါသည်။

¹⁵ စက်တင်ဘာ ၂၀၂၁ တွင် နိုင်ငံအသီးသီးမှ နှစ်စဉ်ရွေးကောက်မည်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသမ္မတသည် Maldives နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လိမ့်မည်။

¹⁶ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၊ ရုရှားနိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့အပြင် အခြားနိုင်ငံများဖြစ်သော Cameroon, Iceland, Papua New Guinea, Trinidad နှင့် Tobago, the United Republic of Tanzania and Uruguayတို့ ပါဝင်ကြပြီး ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် Barbados, Botswana, Mauritius, Nepal, San Marino နှင့် Uruguay နိုင်ငံတို့ ပါဝင်ကြပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် Antigua နှင့် Barbuda, Chile, Finland, Ghana, Palau နှင့် Sierra Leone တို့

ပါဝင်ခဲ့ပြီး 2017 ခုနှစ်တွင်မူ Cabo Verde, Dominica, Indonesia, Ireland, Uganda နှင့် Uruguay နိုင်ငံတို့ ပါဝင်ခဲ့သည်။

¹⁷ ယခုအကျဉ်းချုပ်စာတမ်း ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် လူပေါင်းများစွာမှ အမှန်တကယ် အကျိုးရှိသော သတင်း အချက်အလက်များနှင့် အကြံဉာဏ်များ ပေးခဲ့ကြပါသည်။

¹⁸ "The GA Handbook," op cit., p 29 အား ကိုးကားထားပါသည်။

¹⁹ ကုလသမဂ္ဂ အမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြသော Tanzania (2020); Barbados (2019); Palau (2018); နှင့် Ireland (2017) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် မကြာသေး မီကာလများအတွင်းတွင် ကုလသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌများ ဖြစ်ခဲ့ကြ သည်။

²⁰ ဥပမာအနေဖြင့် ပြောရသော် ယခု အဖြစ်အပျက်မျိုးသည် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံရှိ လူမျိုးရေးခွဲခြား အုပ်ချုပ်သည့် အစိုးရမှ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၄ တွင် တင်သွင်းလာသည့် အသိအမှတ်ပြုမှု လျှောက်ထားခြင်းအား ပယ်ချရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အချင်းချင်းကြား သဘောတူညီမှုများ မရှိကြသည့်အခါတွင် တစ်ကြိမ် ဖြစ်ပျက်ခဲ့ဖူးသည်။ ထပ်မံလေ့လာလိုပါက UN Doc A/9779 အား ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

<https://digitallibrary.un.org/record/855635?ln=en>.

²¹ ဆန္ဒမဲပေးသည့် အဆင့်ထက် မရောက်သော်လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းကိုမဆို အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံမှ ခွဲထုတ်ဆွေးနွေးနိုင်သည်။ အလားတူဖြစ် ရပ်မျိုးကို ဗင်နီဇွဲလားနှင့် ပက်သတ်သည့် ကိစ္စရပ်တွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် သာဓကများရှိသည်။

²² ၂၀၁၇ မှ ၂၀၁၀ အတွင်း ထွက်ရှိခဲ့သော အစီရင်ခံစာများအရလည်း ၎င်းအချိန်ဇယား သတ်မှတ် ချက်သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၊ အစိုးရ၏ အကြီးအကဲ (သို့မ ဟုတ်) နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးမှ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေး မှူးချုပ်ရုံးကို တရားဝင် အကြောင်းကြားစာ တင်သွင်း ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် အချိန်ကာလတစ်ခုကို ခွင့်ပြုပေး သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံများအနေဖြင့် ပဏာမ အကြောင်း

ကြားစာအား ရာထူးနိမ့်သည့် အရာထမ်းတစ်ယောက်မှ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးပို့ပြီး အစည်းအဝေးအတွက် အသိအ မှတ်ပြုတောင်းခံသည်။ ထို့နောက်မှသာ တရားဝင်အ ကြောင်းကြားစာကို ပေးပို့သည်။

²³ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် ပြိုင်ဖက်နှစ်ဖက်အကြား အငြင်းပွားနေသည့် ပြဿနာကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်း ခြင်းထက် လက်ရှိရထားပြီးသော အသိအမှတ်ပြုမှုများကို စိန်ခေါ်မှုဖြစ်စေနိုင်သည်။

²⁴ အသိအမှတ်ပြု ကော်မတီ၏ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက် (၈) အရ "နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုအား အခြား အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ ငြင်းဆန်ခြင်းမျိုး ရှိလာပါက ထို ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပက်သတ်သည့် အကြောင်းအချက်က တစ်စုံတစ်ရာကို အသိအမှတ်ပြု ကော်မတီမှ အစီရင်ခံ၍ အ ထွေထွေညီလာခံမှ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်စုံတစ်ရာ မချသေး မီကာလအတွင်း ကြားဖြတ်အစီအမံအဖြစ် ကိုယ်စားပြုမှု ငြင်းဆန်ခံရသည့် ကိုယ်စားလှယ်သည် အခြားသော ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တန်းတူပါဝင်တာဝန်ထမ်းဆောင် စေခွင့်ရှိသည်။" ဟု ပါရှိသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ သော "Rules of Procedure of the General Assembly," United Nations, အား ကိုးကားထားသည်။

²⁵ ဆိုလိုရင်းမှာ ဦးကျော်မိုးထွန်း အနေဖြင့် သူ၏ လက် ရှိနေရာတွင် ဆက်လက်တည်မြဲမည်ဖြစ်သည်။ အသိအမှတ် ပြု ကော်မတီ၏ စည်းမျဉ်း ၂၉ တွင်လည်း "နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ကိုယ်စားပြုမှုအား အခြားအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ ငြင်း ဆန်ခြင်းမျိုး ရှိလာပါက ထို ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပက်သတ် သည့် အကြောင်းအချက်က တစ်စုံတစ်ရာကို အသိအ မှတ်ပြု ကော်မတီမှ အစီရင်ခံ၍ အထွေထွေညီလာခံမှ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်စုံတစ်ရာ မချသေးမီကာလအတွင်း ကြားဖြတ်အစီအမံအဖြစ် ကိုယ်စားပြုမှု ငြင်းဆန်ခံရသည့် ကိုယ်စားလှယ်သည် အခြားသော ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တန်းတူ ပါဝင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စေခွင့်ရှိသည်" ဟု ပါရှိသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော "Rules of Procedure of the General Assembly," United Nations, အား ကိုးကားထားသည်။

²⁶ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် အကူးအပြောင်းကာလ တစ်ခုအကြား နိုင်ငံတော်၏ အခြေခံဥပဒေအရသော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ ကြားဖြတ် အစီအမံရသော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရသည့် ကာလများတွင် နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ်သည် နိုင်ငံ၏ အကြီးအကဲဟု မှတ်ယူလေ့ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ ဆယ်စုနှစ်များစွာ ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူး မရှိခဲ့ပါ။ စစ်အစိုးရမှ ယခုထိတိုင် စွဲကိုင်ကိုးကားနေသော ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရလည်း ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးမရှိပါ။ သို့သော် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုလိုက်သည့် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်၏ အခန်း ၃(၈)တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ “ဖယ်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု၏ ပါလီမန် လွှတ်တော်စနစ် အုပ်ချုပ်မှုသည် ဝန်ကြီးချုပ်၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် ရှိရမည်ဟု ပါရှိပါသည်။”^{၂၇} ၎င်း ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်အား အာဏာသိမ်းမှုအလွန်တွင် ရွေးကောက်ခံ အမတ်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အကြမ်းမဖက်အာဏာဖိဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ကြသူများ၊ အထွေထွေ သပိတ် ကော်မတီ အင်အားစုများ၊ အမျိုးသမီးနှင့် လူငယ်အရေး ကြိုးပမ်းနေကြသော အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များ ပူးပေါင်း၍ ရေးဆွဲထားကြခြင်းဖြစ်ပါသည် (ပဋိညာဉ် အခန်း-၂ တွင်ကြည့်ပါ)။

²⁷ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီမှ ထုတ်ဝေသော “အစိုးရများအား အသိအမှတ်ပြုခြင်း” ၂၀၂၁ အကျဉ်းချုပ်စာတမ်းတွင် (ဩဂုတ်လတွင် ဖြန့်ဝေမည် ဖြစ်သည်) ဆက်လက် လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

<https://specialadvisorycouncil.org/briefings/>
²⁸ “Recognition by the United Nations of the representation of a Member State,” UN General Assembly Resolution 396(5), 1950, doc no. A/RES/396(V) အား ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

<https://digitallibrary.un.org/record/209556?ln=en>

²⁹ “Credentials of representatives to the 25th session of the General Assembly : scope of “credentials” in rule 27 of the rules of procedure of the General Assembly: statement by the Legal Counsel submitted to the President of the General Assembly at his request,” 11 November 1970, UN doc no. A/8160, အစရှိသည့်

စာတမ်းများအား

<https://digitallibrary.un.org/record/820021?ln=en> တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ ၎င်းအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သတ်သည့် ဆွေးနွေးမှုနှင့် အခြားသူများ၏ အမြင်များကို လေ့လာကိုးကားလိုပါက Rebecca Barber ရေးသားသော “Could the General Assembly Exclude Myanmar from the UN by Refusing to Recognise the Credentials of its Ruling Military Junta?,” 26 February 2021, Blog of the European Journal of International Law, ဆိုသည့် စာတမ်းအား <https://www.ejiltalk.org/could-the-general-assembly-exclude-myanmar-from-the-un-by-refusing-to-recognise-the-credentials-of-its-ruling-military-junta/> တွင် ဝင်ရောက် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

³⁰ အချို့သော အရေးကြီးသည့် ကိစ္စရပ်များတွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရရှိရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ သုံးပုံနှစ်ပုံ၏ ဆန္ဒမဲများကို လိုအပ်ပါသည်။ အသိအမှတ်ပြု ကော်မတီမှ တင်သွင်းလာသည့် အစီရင်ခံစာကို³⁰ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းမျိုးသည် ထိုကဲ့သို့ အရေးကြီးသည့် ကိစ္စရပ်များခေါင်းစဉ် အောက်တွင် အကျုံးဝင်သည်။

³¹ ကော်မတီအနေဖြင့် အပြိုင်တင်သွင်းလာသော အသိအမှတ်ပြုခြင်း လျှောက်လဲချက်များနှင့် ပတ်သတ်၍ တစ်ဖက်ဖက်၏ လျှောက်လဲချက်ကို လက်ခံလိုက်ပါက အခြားတစ်ဖက်၏ လျှောက်လဲချက်အား ပယ်ဖျက်သည်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောကြားစရာ မလိုပါ။ ပယ်ဖျက်မှုမှာ အလိုလို အကျုံးဝင်ပြီးသား ဖြစ်သွားသော်ကြောင့် ပယ်ဖျက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မည်သည့်ကိစ္စတွင်မှ ပြောကြားစရာမလိုပါ။

³¹ “The situation of democracy and human rights in Haiti,” 11 October 1991, UN Doc. A/Res/46/7, ဆိုသည့် စာတမ်းအား ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

<https://digitallibrary.un.org/record/133636?ln=en>.

³² “First Report of the Credentials Committee,” 9 October 1992, UN Doc. A/47/517 ဆိုသည့် စာတမ်းအား ကိုးကားထားပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံအနေဖြင့် ထိုနှစ်တွင်ပင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် ထောက်ခံ

ချက်ကို လက်ခံခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အပြိုင်တင် သွင်းသည့် အသိအမှတ်ပြုမှု လျှောက်ထားချက်သည် စစ်အာဏာရှင်များမှ တင်သွင်းခြင်း ဟုတ်မဟုတ် ရှင်းလင်းစွာ မသိရပါ ဆိုသည့် အချက်ကို သတိမူရမည်ဖြစ်သည်။ ယခု အနှစ်ချုပ်စာတမ်းအား သုတေသန ပြုလုပ်စဉ်တွင် လေ့လာခဲ့သော ဆောင်ပါးများအရ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် စစ်အာဏာရှင်များမှ တင်သွင်းသည့် အသိအမှတ်ပြုမှုကို ပယ်ချခဲ့သော်လည်း မည်ကဲ့သို့ ရေးသားချက်ဖြင့် ပယ်ချခဲ့သည်ကို ရှင်းလင်းစွာသိရှိနိုင်သည့် သက်သေသက္ကာယ မရှိပါ။ ထိုအချိန်က ထွက်ရှိခဲ့သော သတင်းဆောင်းပါးများအား ယခု အနှစ်ချုပ်စာတမ်းအတွက် သုတေသနပြုနေစဉ်တွင် ဖတ်ရှုခွင့်မရခဲ့ပါ။ "World in Brief: UN scorns Haitian credentials," 22 September 1992, Reuter / the Globe and Mail (article viewed by and on file with Briefing Note author). See: Matthew Griffin, "Accrediting Democracies: Does the Credentials Committee of the United Nations Promote Democracy through its Accreditation Process and Should It?" 1999, New York Journal of International Law and Politics, page 746, supra note 69 စသည့် စာတမ်းများအား ကိုးကားထားသောကြောင့် ထိုစာတမ်းများတွင်လည်း ထပ်မံလေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

³³ "First Report of the Credentials Committee," 9 October 1992, UN Doc. A/47/517 ဆိုသည့် စာတမ်းအား ကိုးကားထားပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံအနေဖြင့် ထိုနှစ်တွင်ပင် ဆုံးဖြတ် ချက်ချရန် ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အပြိုင်တင်သွင်းသည့် အသိအမှတ်ပြုမှု လျှောက်ထားချက်သည် စစ်အာဏာရှင်များမှ တင်သွင်းခြင်း ဟုတ်မဟုတ် ရှင်းလင်းစွာ မသိရပါ ဆိုသည့် အချက်ကို သတိမူရမည်ဖြစ်သည်။ ယခု အနှစ်ချုပ်စာတမ်းအား သုတေသန ပြုလုပ်စဉ်တွင် လေ့လာခဲ့သော ဆောင်ပါးများအရ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် စစ်အာဏာရှင်များမှ တင်သွင်းသည့် အသိအမှတ်ပြုမှုကို ပယ်ချခဲ့သော်လည်း မည်ကဲ့သို့ ရေးသားချက်ဖြင့် ပယ်ချခဲ့သည်ကို ရှင်းလင်းစွာသိရှိနိုင်သည့် သက်သေသက္ကာယ မရှိပါ။ ထိုအချိန်က ထွက်ရှိခဲ့သော သတင်းဆောင်းပါးများအား ယခု အနှစ်ချုပ်စာတမ်းအတွက် သုတေသနပြုနေစဉ်တွင် ဖတ်ရှုခွင့်မရခဲ့ပါ။ "World in Brief: UN scorns

Haitian credentials," 22 September 1992, Reuter / the Globe and Mail (article viewed by and on file with Briefing Note author). See: Matthew Griffin, "Accrediting Democracies: Does the Credentials Committee of the United Nations Promote Democracy through its Accreditation Process and Should It?" 1999, New York Journal of International Law and Politics, page 746, supra note 69 စသည့် စာတမ်းများအား ကိုးကားထားသောကြောင့် ထိုစာတမ်းများတွင်လည်း ထပ်မံလေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

³⁴ Report of the Credentials Committee," UN Doc. A/52/719, 11 December 1997 အားကိုးကားထားပါသည်။

³⁵ Report of the Credentials Committee," UN Doc. A/RES/63/301, 30 June 2009 အားကိုးကားထားပါသည်။ အသေးစိတ် ထပ်မံလေ့လာ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

³⁶ Report of the Credentials Committee," UN Doc. A/64/571, 17 December 2009 အားကိုးကားထားပါသည်။ အသေးစိတ် ထပ်မံလေ့လာ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

³⁷ Griffin အနေဖြင့် ယခုကဲ့သို့ ပြောဆိုခဲ့သည် "ခမာလူမျိုးများအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ကမ္ဘောဒီးယားကို ကိုယ်စားပြုမှု အခွင့်အရေး ရရှိခြင်းနှင့် ပက်သတ်သည့် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၁ ခုနှစ်အတွင်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ငြင်းခုံဆွေးနွေးမှုများသည် အသိအမှတ်ပြုကော်မတီ၏ စည်းမျဉ်းဥပဒေကြောင့် မဟုတ်ပဲ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုနှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့အကြား ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော အတွေးအခေါ်ရေးရာနှင့် မဟာဗျူဟာ ဆိုင်ရာ တင်းမာမှုများ ရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်နားလည်ရမည်ဖြစ်သည်" ဟုဖော်ပြခဲ့သည် (စာမျက်နှာ ၇၂၆)။ အသေးစိတ် ဆွေးနွေးမှုများကို ထိုစာတမ်းတွင် ဆက်လက် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

³⁸ "Resolution adopted by the General Assembly on 18 June 2021: The situation in Myanmar," UN Doc. A/RES/75/287 ဆိုသည့် စာတမ်းအား ဖော်ပြပါလင့်ခ်တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

<https://undocs.org/en/A/RES/75/287>.

³⁹ UN Doc. A/52/719, 11 December 1997, para 10.

⁴⁰ ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် အသိအမှတ်ပြု ကော်မတီ၌ ၎င်းအငြင်းပွားမှုကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသော်လည်း ထိုအချိန်တွင် တာလီဘန်များအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီ

လာခံအတွက် အသိအမှတ်ပြုမှု လျှောက်ထားခြင်းမရှိခြင်းကြောင့် ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးရုံး၏ ဥပဒေအကြံပေးမှ ပြောကြားလာသည့်အတွက် ၎င်းကိစ္စသည် အသိအမှတ်ပြုမှု အပြိုင်တင်သွင်းသည့် ကိစ္စဟု မမှတ်ယူနိုင်ပါ။ နောက်တစ်နှစ်တွင်မူ တာလီဘန် များမှလည်း အသိအမှတ်ပြုမှု ရရန် လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။ UN Doc. A/51/548, 23 October 1996 အား လေ့လာနိုင်ပါသည်။

⁴¹ယခုကိစ္စနှင့် အခြားအလားတူဖြစ်ရပ်များတွင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စသည် လုံးဝဥသံ အသိအမှတ်ပြုခြင်းထက် ကြားဖြတ်အစီအမံ တစ်ခု အနေဖြင့်သာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်သည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် အကယ်၍ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ “credentials challenge” ကို တောင်းဆိုလာပါက မဲခွဲဆုံးဖြတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို သက်ရောက်မှု ရှိလာမည် ဖြစ်သည်။

⁴² 1970 Legal Opinion of the UN Secretariat, op cit အား ကိုးကားထားပါသည်။ အသေးစိတ် ထပ်မံလေ့လာနိုင်ပါသည်။

⁴³ “Report of the Credentials Committee,” 11 December 2017, စာတမ်း၏ အပိုဒ်-၅ အား ဖော်ပြပါလင့်ခ်တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

<https://digitallibrary.un.org/record/247946?ln=en> ၎င်းဖြစ်ရပ်သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအရ ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပတ်သတ်ပြီး နှစ်လရှည်ကြာ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အငြင်းပွားမှုနှင့် ပတ်သတ်ပြီး ကိစ္စရပ်တစ်ခုတည်းကသာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားပြုခွင့် ဆုံးရှုံးခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်ကို သတိမူရမည်ဖြစ်သည်။

⁴⁴ In a 1999 review of situations involving deliberations by the Credentials Committee, အသိအမှတ်ပြုမှု

ကော်မတီမှ ချမှတ်ခဲ့သည့် ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် အခြေအနေများအား သုံးသပ်ရာတွင် Matthew Griffin အနေဖြင့် ထိုကာလတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ပတ်သတ်သည့် အရေးကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် သံတမန်ရေးအရ အားထုတ်မှုများကို အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ ၎င်း သံတမန်ရေးအရ အားထုတ်မှုများတွင် Association of South East Asian Nations (ASEAN) မှ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား ဒေသတွင်း အသိအမှတ်ပြုမှုကို ရွှေ့ဆိုင်းရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ထို့အပြင် နိုင်ငံတစ်ကာ ဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင်များမှ ငွေကြေး အကူအညီများအတွက် အရေးယူ ဒဏ်ခတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတွက် ၎င်းပြဿနာအား နိုင်ငံရေးအရ အဖြေရှာပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင်လည်း အသိအမှတ်ပြုမှုရရှိရေး အပြိုင်တင်သွင်းခြင်းများကို ဖြစ်လာစေခဲ့သည်။ “Accrediting Democracies,” citation above, p. 784. See also: CNN, “ASEAN nations disagree on admitting Cambodia,” 15 December 1998, ဆိုသည့် စာတမ်းအား ဖော်ပြပါ လင့်ခ်တွင် ဝင်ရောက်ဖတ်ရှု လေ့လာနိုင်ပါသည်။

<http://edition.cnn.com/WORLD/asiapcf/9812/15/asean.03/index.html>.

⁴⁵ ၎င်းအခြင်းအရာမှာ ထိုကာလတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ အငြင်းပွားဖွယ်ရာများ ဖြစ်ခဲ့ပြီး ၎င်းကိစ္စရပ်ကို အခြေခံ၍ ကြိုတင်မှန်းဆ မပြုသင့်ပါ။ တောင်အာဖရိက အနေဖြင့် ၎င်းကာလများအတွင်း ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် ပါဝင်ခွင့်အားတားမြစ်ခံခဲ့ရသော်လည်း ၎င်းအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတွင် အဖွဲ့ဝင်အနေဖြင့် ပါဝင်မှုမှာ မည်ကဲ့သို့မှ အပြောင်းအလဲမဖြစ်ခဲ့ပါ။